

رابطه انسان و دنیا

از منظر آیت الله جوادی آملی

مؤلف: زهرا استخوانی

مقصودی، زهرا، ۱۳۵۶-	سرشناسه
رابطه انسان و دنیا/مolf زهرا مقصودی.	عنوان و نام پدیدآور:
کرج: لوح سبز، ۱۳۹۹.	مشخصات نشر:
۲۱۸ ص.	مشخصات ظاهری:
۹۷۸-۶۲۲-۶۹۵۲۴۷-۳	شابک
فیبا	وضعیت فهرست نویسی:
کتابنامه.	یادداشت:
جوادی آملی، عبدالله، ۱۳۱۲ - -- دیدگاه	موضوع:
Javadi Amoli, Abdollah -- Views on	درباره انسان شناسی
	موضوع
anthropology	
جوادی آملی، عبدالله، ۱۳۱۲ - -- دیدگاه	موضوع
Javadi Amoli, Abdollah -- Views on	درباره جهان شناسی اسلامی
	موضوع
anthropology	
انسان شناسی -- جنبه های مذهبی -- اسلام	موضوع
Anthropology -- Religious aspects	موضوع
	Islam
انسان شناسی -- جنبه های قرآنی	موضوع
Anthropology-- Quranic teaching	موضوع
انسان شناسی فلسفی	موضوع
Philosophical anthropology	موضوع
جهان شناسی اسلامی	موضوع
Islamic cosmology	موضوع
۱ Pcm/۳	رده بندی کنگره
۲۱۱/۹۹	رده بندی دیویی
۶۲۱۱.۱۳	شماره کتابشناسی ملی:

رابطه انسان و دنیا (منظر آیت الله جوادی آملی)

عنوان	رابطه انسان و دنیا از منظر آیت الله جوادی آملی
مؤلف	زهرا مقصودی
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۲۴-۷-۳
نوبت چاپ	اول ۱۳۹۹
تیراژ	۵۰ نسخه
صفحه آرا	امیر ناصری
طراح جلد	مسعود دبستان
ناشر	لوح سبز
قیمت	۲۵ هزار تومان

روابط عمومی انتشارات:

کرج - عباسی نسب: ۰۹۱۹۹۰۵۰۴۷۵

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

فصل اول: کلیات و مفهوم شناسی / ۱۱

۱۲.....	پیشگفتار
۱۳.....	انسان
۱۴.....	ایمان
۱۴.....	حرکت جوهری
۱۵.....	نیای
۱۶.....	نهی (یت)
۱۷.....	عبادت
۱۷.....	عوالم

فصل دوم: انسان شناسی (از منظر آیت الله جوادی آملی) / ۱۹

گفتار اول: چیستی و تعریف انسان (از منظر آیت الله جوادی آملی) / ۲۰

۲۱.....	پیشگفتار
۲۲.....	دیدگاه قرآنی آیت الله جوادی آملی در باب چیستی و تعریف انسان
۲۴.....	فصل الفصول تعریف قرآنی انسان؛ «بیان»
۲۸.....	حی متاله
۳۲.....	دیدگاه روایی آیت الله جوادی آملی در باب چیستی و تعریف انسان
۳۷.....	دیدگاه عقلی آیت الله جوادی آملی در باب چیستی و تعریف انسان

گفتار دوم: هستی و جایگاه انسان (از منظر آیت الله جوادی آملی) / ۴۱

- ۴۲..... ■■■ پیشگفتار
- ۴۴..... ■■■ دیدگاه قرآنی آیت الله جوادی آملی در باب هستی و جایگاه انسان
- ۴۴..... ■■■ «فقر محض» هستی انسان از منظر قرآن
- ۴۷..... ■■■ «خليفة اللهی» جایگاه انسان از منظر قرآن
- ۴۹..... ■■■ «کرمت» جایگاه انسان از منظر قرآن
- ۵۱..... ■■■ دیدگاه روایی آیت الله جوادی آملی در باب هستی و جایگاه انسان
- ۵۸..... ■■■ دیدگاه عقاید آیت الله جوادی آملی در باب هستی و جایگاه انسان
- ۵۸..... ■■■ «وجوب ربط» انسان

گفتار سوم: ساحت‌های مختلف انسان (از منظر آیت الله جوادی آملی) / ۶۳

- ۶۵..... ■■■ پیشگفتار
- ۶۶..... ■■■ دیدگاه قرآنی آیت الله جوادی آملی در باب ساحت‌های مختلف انسان
- ۶۶..... ■■■ ساحت طبیعت و ملک انسان در قرآن
- ۶۸..... ■■■ ساحت ملکوت انسان در قرآن
- ۷۲..... ■■■ دیدگاه عقلی آیت الله جوادی آملی در باب ساحت‌های مختلف انسان
- ۷۳..... ■■■ ساحت حیات انسان
- ۷۳..... ■■■ ساحت علم و ادراک انسان
- ۷۴..... ■■■ ساحت توانایی‌های انسان
- ۷۶..... ■■■ ساحت تمایلات انسان
- ۷۷..... ■■■ دیدگاه روایی آیت الله جوادی آملی در باب ساحت‌های مختلف انسان

فصل سوم: دنیا شناسی (از منظر آیت الله جوادی آملی) / ۸۵

گفتار اول: عوالم وجود / ۸۶

۸۵.....	پیشگفتار
۸۹.....	عالم دنیا
۹۲.....	عالم برزخ (مثال صعودی)
۱۰۰.....	عالم امت

گفتار دوم: حقیقت و جایگاه عالم دنیا (از منظر آیت الله جوادی آملی) / ۱۱۱

۱۱۲.....	پیشگفتار
۱۱۵.....	دیدگاه روایی آیت الله جوادی آملی، در باب جایگاه و حقیقت دنیا
۱۱۵.....	حقیقت عالم دنیا از منظر قرآن
۱۱۶.....	جایگاه دنیا از منظر قرآن
۱۲۴.....	دیدگاه عقلی آیت الله جوادی آملی در باب جایگاه و حقیقت دنیا
۱۲۵.....	حقیقت دنیا
۱۳۲.....	جایگاه دنیا
۱۳۷.....	دیدگاه عقلی آیت الله جوادی آملی در باب حقیقت و جایگاه دنیا
۱۳۷.....	اثبات وجود عالم دنیا
۱۳۸.....	جایگاه عالم دنیا
۱۴۰.....	حقیقت عالم دنیا

فصل چهارم: انسان و دنیا (از منظر آیت‌الله جوادی آملی) / ۱۴۳

گفتار اول: ارتباط منفی بین انسان و دنیا (از منظر آیت‌الله جوادی آملی) / ۱۴۴

۱۴۵ پیشگفتار

۱۴۶ دلبستگی به دنیا عامل سقوط انسان

گفتار دوم: ارتباط مثبت انسان و دنیا (از منظر آیت‌الله جوادی آملی) / ۱۵۵

۱۵۶ پیشگفتار

۱۵۷ بیا محال ایمان به خدا

۱۶۱ اقسام ایمان: ایمان مستقر و ایمان مستودع

۱۶۵ دنیا محل رحمت و مهربانی نفس انسان

۱۷۰ دنیا محل عبادت

۱۷۹ معنای زندگی (از منظر آیت‌الله جوادی آملی)

۱۸۰ دیدگاه قرآنی آیت‌الله جوادی آملی در باب «معنای زندگی»

۱۸۹ دیدگاه روایی آیت‌الله جوادی آملی در باب «معنای زندگی»

۱۹۵ دیدگاه عقلی آیت‌الله جوادی آملی در باب «معنای زندگی»

فهرست منابع و مآخذ / ۲۰۹

مقدمه

انسان موجودی است که دارای ابعاد وجودی مختلفی بوده و ظرفیت‌های بالقوه فراوانی در وجود خویش دارد که محل به فعلیت‌رساندن این ظرفیت‌ها، عالم دنیاست. انسان با استفاده از ابزار توانمند عالم دنیا، می‌تواند به جایگاه خلیفه‌اللهی برسد و کما این که با مشغول‌شدن به مظاهر فریبنده دنیا و غفلت از یاد حق تعالی، در مسیر سقوط و شقاوت قرار می‌گیرد. پس بین انسان و دنیا رابطه‌ای عمیق و تنگاتنگ برقرار است. سازنده یا مخرب‌بودن این رابطه به انتخاب انسان بستگی دارد و البته انکار ارتباط انسان و دنیا، دیدگاهی غیرالهی و مادی‌گرایانه است که منجر به اباحی‌گری و بی‌بنداری در جریان حیات دنیوی انسان می‌گردد؛ لذا پاسخ‌گویی به سؤال چرایی منظر انسان در عالم دنیا و به عبارتی کنکاش در باب رابطه انسان و دنیا دغدغه هر انسانی خواهد بود که در پژوهش حاضر، ضمن معرفی انسان و نیز عالم دنیا، روابط مثبت و منفی انسان و دنیا، تأثیر آن در سیر حیات ابدی انسان با رویکردی عقلی - نقلی از دیدگاه آیت‌الله جوادی‌آملی مورد مطالعه قرار می‌گیرد. پژوهش حاضر با عنوان «رابطه انسان و دنیا از منظر آیت‌الله جوادی‌آملی» با دغدغه چرایی و فلسفه حضور انسان در عالم دنیا، با روش توصیفی - تحلیلی، با واکاوی انسان و ابعاد وجودی او و نیز بررسی عالم دنیا و جایگاه آن در میان دیگر عوالم هستی و تفکیک دنیای ممدوح و مذموم از یکدیگر، در پی کشف وجود رابطه و عدم آن بین انسان و دنیا و چگونگی این رابطه و تأثیرات آن در سیر حیات ابدی انسان می‌باشد که این دیدگاه بر خلاف نظریه غیرالهیونی است که انسان را محدود به ماده و عوالم را صرفاً در عالم ماده خلاصه می‌کنند. از منظر آیت‌الله جوادی‌آملی، انسان موجودی است که همواره در حرکت به سوی پروردگار خویش (کادخُ إلی الله) بوده و حقیقت وجودی او «فقر محض» و عین ربط و تعلق به خداوند متعال است و در عین حال، این موجود سراپا نیاز، این قابلیت را دارد که با

«حیات متألّهانه» خویش در عالم دنیا، به مقام و جایگاه «خليفة اللهی» نائل گردد و عالم دنیا به عنوان پایین‌ترین مرتبه از عوالم وجود، موجودی ممدوح و مخلوقی از مخلوقات حق تعالی است که بستر و ابزاری با ارزش و تکرارنشده برای انسان است تا بتواند با ایمان و بندگی خداوند متعال، حرکت جوهری خویش را به نحو شایسته طی نموده و ضمن دستیابی به «حیات طیبه» در عالم دنیا، زمینه سعادت خویش را در عوالم پس از مرگ یعنی برزخ و قیامت فراهم آورد؛ کما اینکه اگر به هدف به آن نگریسته شود، مذموم بوده و مانع حرکت تکاملی انسان و چه بسا باعث سقوط انسان در وادی حیوانیت و پست‌تر از آن شده و نتیجه آن، ناآرامی در دنیا و رنج و عذاب انسان در عوالم برزخ و قیامت خواهد بود؛ چرا که عوالم پس از مرگ، در حقیقت باطن و ملکوت عالم دنیا می‌باشند. نتیجه اینکه، رابطه‌ای عمیق و تنگاتنگ بین انسان و دنیا برقرار است که سازنده یا مخرب بودن این رابطه، منوط به انتخاب انسان است.

در پایان نگارنده وظیفه دارد به تلاش همه افرادی که در به سامان رسیدن این اثر سهیم بوده‌اند تشکر نماید به ویژه مادر عزیز و مرحوم پدرم رحمت الله علیه که تمام داشته‌هایم را مرهون فداکاری و دعای خیر این دو عزیز مهربان هستم و اساتید گرانقدر حجت الاسلام والمسلمین دکتر حاجیدرضا ارضانیا و حجت الاسلام والمسلمین دکتر حسن معلمی که این نوشتار حاصل ره موده‌ای ارزشمند این دو بزرگوار است و مخصوصاً از همسر بزرگوار و رفیق همراه بنام آقای سید حسن آیتی که بدون همراهی و پیگیری‌های صمیمانه ایشان اتمام این اثر صورت نپذیرفت و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین

و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اطاهرین

زهرا مقصودی

تیرماه ۱۳۹۹